

Smartengeld

Bij het woord smartengeld denkt menigeen aan de astronomisch hoge bedragen die met name in de Verenigde Staten worden toegewezen. Daarbij wordt vergeten dat de Verenigde Staten niet zo'n zorgstelsel hebben als Nederland. Als iemand daar arbeidsongeschikt wordt door een door een ander veroorzaakt letsel, kan men geen beroep doen op door de Staat ingestelde voorzieningen. Door de rechter wordt daarvoor rekening gehouden met alle schade waarvoor iemand komt te staan, waaronder het verlies van inkomens in de toekomst en medische kosten.

door Sherida Jurg-Smith

In Nederland zijn wij daar veelal voor verzekerd en wordt smartengeld toegekend naast de daadwerkelijk geleden schade. Hoewel ook hier de geclaimde bedragen aanzienlijk hoger worden. Dat komt met name door het wegvallen van het WAO-vangnet, waardoor men sneller dan voorheen in de WW en de bijstand belandt.

'In Nederland zijn wij daar veelal voor verzekerd en wordt smartengeld toegekend naast de daadwerkelijk geleden schade.'

Echter, het hoogste bedrag dat in Nederland ooit aan smartengeld is betaald, bedroeg € 136.130,- en werd door de rechter toegewezen aan een patiënt die na het gebruik van een vuile naald door personeel van het AMC in Amsterdam, een hiv-besmetting opliep. Een dergelijk bedrag werd in de hierna te bespreken zaak bij lange na niet gehaald, maar voor het onderwijs ligt het zeker in dezelfde orde van grootte.

Bij vonnis van de Rechtbank Amsterdam van 4 juli 2004 heeft een leraar van een basisschool, die door een leerlinge valselijk beschuldigd werd van seksuele intimidatie, € 10.000,- smartengeld toegewezen gekregen en ruim € 6.000,- voor gemaakte kosten (beide bedragen nog te vermeerderen met de wettelijke rente) en proceskosten.

De leraar is sinds 1994 werkzaam op een basisschool in Amsterdam als leerkracht, locatiemanager en adjunct-directeur. Op 22 december 2000 is door een 12-jarige leerlinge van de school gemeld dat zij onzedelijk betast zou zijn door de leraar. De directeur van de school heeft dezelfde dag nog actie ondernomen en heeft bij het bevoegd gezag (het stadsdeel Oost/Watergraafsmeer) melding gemaakt van een ver-

moeden van seksuele intimidatie tegenover een leerling. Het dagelijks bestuur van het stadsdeel heeft de leraar een week later geschorst. De moeder van de leerlinge heeft op 11 januari 2001 tevens een klacht ingediend bij de Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs (LKC) en heeft aangifte gedaan bij de politie wegens ontucht met misbruik van gezag. Omstreeks 30 januari 2001 is op de school een briefje gevonden van de leerlinge waarin duidelijk vermeld staat dat zij de school haat, zij daarvan al heel lang weg wil en dat haar droom is uitgekomen. Daarbij staat ook vermeld dat de desbetreffende leraar hetgeen waarvan zij hem beschuldigd heeft niet heeft gedaan. De leerlinge stelt haar moeder hier echter niet van op de hoogte. Deze geeft een interview aan een huis-aan-huisblad dat wordt gepubliceerd en in het stadsdeel bezorgd. Daarin wordt het hele verhaal uit de doeken gedaan en wordt de leraar met naam en toenaam genoemd. Een klasgenote van de leerlinge legt op 12 februari 2001 een verklaring af, onder meer bij de politie, waarin staat dat de leerlinge toegegeven zou hebben dat het verhaal is verzonden.

Op 4 april 2001 heeft de LKC zitting gehouden. Daarin komt naar voren dat de leerlinge op wraak zinde na een straf van de leraar wegens het niet bijwonen van een sinterklaasfeest. Dat zij haar moeder niet op de hoogte durfde te brengen van haar werkelijke beweegredenen, brengt de commissie ertoe te beamen dat de moeder in een moeilijke positie verkeert, maar dat de commissie toch acht dient te slaan op het feit dat moeder niet in staat is geweest de impact van een valse beschuldiging aan haar dochter duidelijk te maken. Daarbij telt dat moeder het zelfs nog erger gemaakt heeft door een interview te geven aan het huis-aan-huisblad. Op 19 april 2001 volgt het advies. Indien de leerlinge ten tijde van de zitting nog leerlinge van de school was geweest, hetgeen niet het geval was, had de commissie

geadviseerd de overeenkomst met (de ouders van) de leerlinge te beëindigen en voor de leerlinge een andere school te zoeken. Nu was dat advies niet meer opportuun. Met betrekking tot de leraar oordeelt de commissie dat de schorsing met onmiddellijke ingang moet worden beëindigd en dat hij volledig gerehabiliteerd moet worden. Daarbij moet “nadrukkelijk aandacht besteed worden aan de informatie richting alle ouders en leerlingen en daarbij moet ondermeer kenbaar gemaakt worden dat valse beschuldigingen niet worden geduld. Zonder overigens in algemene zin leerlingen die met klachten over dit onderwerp komen af te schrikken, indien er wel een kern van waarheid in zit (...)”.

De klacht bij de politie wordt door de officier van Justitie niet verder in behandeling genomen (geseponeerd) wegens onvoldoende bewijs. De leraar dient vervolgens een vordering in bij de rechtbank. Hij legt aan zijn vordering ten grondslag dat hij ten onrechte beschuldigd is van onzedelijke betasting en dat hij daardoor tegenover zijn werkgeefster, leerlingen en ouders van leerlingen te kijk is gezet als een leraar die zijn handen niet kan thuishouden en dat zijn imago als onderwijzer is beschadigd. Voorts heeft hij veel spanningen, stress en verdriet ondervonden en heeft hij zich onder behandeling moeten stellen van zijn huisarts, een bedrijfsarts en een psycholoog.

Hij vordert € 15.000,- smartengeld naast de door hem gemaakte kosten.

De rechtbank oordeelt in het vonnis van 4 juli 2004 dat de moeder, als wettelijke vertegenwoordiger - aangezien de leerlinge ten tijde van het indienen van de klacht elf jaar was -, aansprakelijk wordt gesteld voor de door de leraar geleden schade, maar daarnaast oordeelt de rechtbank dat de moeder zelf ook onrechtmatig gehandeld heeft door te zorgen voor de negatieve publicatie in het huis-aan-huisblad dat ook nog eens werd verspreid in het stadsdeel waar de school is gelegen en dat daardoor bij de leerlingen van de school en hun ouders terecht is gekomen. Als gevolg van de valse beschuldiging, de klacht, de aangifte en de publicatie heeft de leraar schade geleden in de uitoefening van zijn beroep door aantasting van zijn eer en goede naam, zijn gezag en zijn imago als onderwijzer en heeft hij zich onder behandeling moeten stellen. Dit brengt mee dat de leraar aanspraak maakt op een vergoeding voor immateriële schade (smartengeld) die de rechtbank vaststelt op € 10.000,-. De rechtbank “heeft hierbij rekening gehouden met alle omstandigheden van het geval, in het bijzonder de ernst van het gemaakte verwijt, de langdurige schorsing, het psychische leed dat is veroorzaakt en met de geldbedragen die in vergelijkbare gevallen zijn toegewezen”. Verder worden alle door de leraar gevorderde bedragen aan gemaakte kosten toegewezen en wordt de moeder van de leerlinge veroordeeld in de proceskosten. ●

Sherida Jurg-Smith is jurist bij Dyade Advies en werkt vanuit de vestiging Ede.

Eén loonbegrip, uiteraard mét uitzonderingen

Per 1 januari 2005 wordt de Wet administratieve lastenverlichting sociale verzekeringen (Walvis) ingevoerd, waarvan de belangrijkste wijziging is dat vanaf die datum één uniform loonbegrip geldt voor de loonheffing en de premies werknemersverzekeringen.

Maar zoals altijd zijn er ook hierbij weer enige uitzonderingen:

- > Loon uit vroegere dienstbetrekking blijft onbelast voor de premies werknemersverzekeringen en belast voor de loonheffing. De volgende loonbestanddelen uit vroegere dienstbetrekking blijven belast voor zowel de loonheffing als de premies werknemersverzekeringen:
 - WW-, ZW- en WAO-uitkeringen;
 - aanvullingen op de WW-, ZW- en WAO-uitkeringen;
 - de aanvulling Toeslagenwet;
 - loon op grond van de loondoorbetalingsverplichting bij ziekte en de aanvulling daarop;
 - bepaalde uitkeringen op grond van de Wet arbeid en zorg.
- > Het werkgeversdeel premie Ziekenfonds blijft onbelast voor de premies werknemersverzekeringen en belast voor de loonheffing.

- > De werkgeversbijdrage of vergoeding voor een particuliere ziektekostenverzekering blijft onbelast voor de premies werknemersverzekeringen en belast voor de loonheffing.
- > Het werknemersdeel premie WW blijft belast voor de premies werknemersverzekeringen en aftrekbaar voor de loonheffing.
- > Het bedrag dat een werknemer spaart op grond van een verloopspaarregeling blijft belast voor de premies werknemersverzekeringen en blijft onbelast voor de loonheffing. De uitkering op grond van de verloopspaarregeling blijft onbelast voor de premies werknemersverzekeringen en blijft belast voor de loonheffing.
- > Loon waarop eindheffing wordt toegepast, is onbelast voor de premies werknemersverzekeringen. Over loonbestanddelen die onder de eindheffing vallen en waarover tot nu toe premies werknemersverzekeringen verschuldigd zijn, hoeft u met ingang van 2005 geen premies werknemersverzekeringen meer te betalen. Een uitzondering geldt voor loon dat door het opleggen van een naheffingsaanslag in de eindheffing wordt betrokken. Hierover bent u wel premies werknemersverzekeringen verschuldigd.